

REPUBLIKA HRVATSKA
POVJERENIK ZA INFORMIRANJE

KLASA: UP/II-008-07/23-01/211

URBROJ: 401-01/03-23-4

Zagreb, 28. ožujka 2023.

Povjerenik za informiranje, OIB: 68011638990, na temelju članka 35. stavka 3. Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 25/13, 85/15 i 69/22) povodom žalbe Mihaele Tikvice, novinarkice iz Zagreba, Vankina ulica 2, OIB: 01705000829, izjavljene protiv rješenja Kliničke bolnice „Sveti Duh“ Ur.broj: 01-1819 od 14. prosinca 2022. godine, u predmetu ostvarivanja prava na pristup informacijama, donosi sljedeće

RJEŠENJE

1. Poništava se rješenje Kliničke bolnice „Sveti Duh“ Ur.broj: 01-1819 od 14. prosinca 2022. godine.
2. Odobrava se Mihaeli Tikvici, novinarki, pravo na pristup tablici koja sadrži informaciju o ukupnom broju ginekologa u Kliničkoj bolnici „Sveti Duh“, broju ginekologa koji obavljaju prekid trudnoće na zahtjev pacijentice i broju ginekologa koji su se pozvali na priziv savjesti.
3. Nalaže se Kliničkoj bolnici „Sveti Duh“ da postupi sukladno točki 2. izreke ovog rješenja u roku od 8 dana od dana pravomoćnosti ovog rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Osporenim rješenjem djelomično je odbijen zahtjev za pristup informacijama Mihaele Tikvice (u daljnjem tekstu: žaliteljica) kojim je tražila informaciju koliko je ginekologa u KB Sveti Duh koji imaju prizive savjesti po pitanju izvođenja pobačaja tj. koji ne rade pobačaje, a koliko je ginekologa koji izvode pobačaje, temeljem članka 15. stavka 2. točke 4. Zakona o pravu na pristup informacijama jer je informacija zaštićena zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka.

Protiv navedenog rješenja žaliteljica je uložila žalbu u kojoj u bitnom navodi da istu izjavljuje zbog nepotpuno utvrđenog činjenično stanja i zbog pogrešne primjene zakona. Navodi da je tijelo javne vlasti nepotpuno utvrdilo činjenično stanje iz razloga što je navelo da je veći interes javnosti da broj ginekologa koji se ne poziva na priziv savjesti i ne vrše pobačaj ostane nepoznat. Ističe kako u zahtjevu nisu tražena imena tih liječnika, već broj liječnika, odnosno broj ginekologa koji imaju priziv savjesti i ne vrše pobačaj te broj onih koji vrše pobačaje, a što je općenit podatak koji bi svakako trebao biti dostupan javnosti i koji ni na koji način ne zadire u osobne podatke pojedinih liječnika. Napominje da se radi o bolnici u kojoj se donedavno nisu vršili pobačaji, te da je iznimno važno da javnost bude upoznata koliko ima onih koji koriste priziv savjesti sada kada se pobačaji u toj bolnici vrše te da smatra da je interes javnosti znati navedeni podatak. Nadalje, navodi da je na tako utvrđeno

činjenično stanje tijelo javne vlasti pogrešno primijenilo Zakon o pravu na pristup informacijama jer u zahtjevu nisu tražena imena tih liječnika, već broj tih liječnika, odnosno broj onih ginekologa koji imaju priziv savjesti i ne vrše pobačaje te broj onih koji vrše pobačaje, što je općenit podatak koji bi svakako trebao biti dostupan javnosti i koji ni na koji način ne zadire u osobne podatke pojedinih liječnika. Predlaže da se žalba uvaži i da joj se omogući pristup traženim informacijama.

Žalba je osnovana.

Uvidom u spis predmeta utvrđeno je da je žaliteljica zahtjevom za pristup informacijama od 29. studenoga 2022. godine od Kliničke bolnice „Sveti Duh“, kao tijela javne vlasti, zatražila s obzirom da mediji navode kako se od listopada u Kliničkoj bolnici „Sveti Duh“ izvode pobačaji na zahtjev, informacije: 1. koliko je od tada u KB „Sveti Duh“ provedeno pobačaja na zahtjev i 2. koliko je ginekologa u KB Sveti Duh koji imaju priziv savjesti po pitanju izvođenja pobačaja, tj. koji ne rade pobačaje, a koliko je ginekologa koji izvode pobačaje.

Iz obrazloženja osporenog rješenja proizlazi da je tijelo javne vlasti dostavilo žaliteljici informacije pod 1. koliko je od listopada u KB Sveti Duh provedeno pobačaja na zahtjev te da isto nije predmet osporenog rješenja. Vezano za zahtjev žaliteljice pod 2. koliko je ginekologa u KB Sveti Duh koji imaju priziv savjesti po pitanju izvođenja pobačaja, tj. koji ne rade pobačaje, a koliko je ginekologa koji izvode pobačaje, u obrazloženju osporenog rješenja se navodi da je tijelo javne vlasti provelo test razmjernosti i javnog interesa te da je utvrdilo da se pristup informaciji može ograničiti temeljem članka 15. stavka 2. točke 4. Zakona o pravu na pristup informacijama iz razloga što je informacija zaštićena zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka. Napominje se da je zbog velikog interesa javnosti za uslugu prekida trudnoće na zahtjev u KB „Sveti Duh“ te zbog nevelikog broja liječnika zaposlenika na Klinici na ginekologiju i porodništvo, da postoji velika opasnost od baratanja imenima i prezimenima liječnika te povrede osobnih podataka liječnika. Ističe se da usluga prekida trudnoće na zahtjev pacijentice obavlja medicinski tim, koji uključuje liječnika i medicinske sestre te po potrebi i drugo osoblje, specijaliste anesteziologe, anesteziološke tehničare i slično te da je podatak o tome koliko liječnika ima priziv savjesti za sam pristup usluzi irelevantan. U obrazloženju osporenog rješenja navodi se kao argument za davanje tražene informacije pravo novinara na izvještavanje i pristup informacijama, dok se kao argumenti za ograničavanje pristupa traženoj informaciji navodi da u okruženju u kojem vlada velik interes javnosti za uslugu prekida trudnoće u tijelu javne vlasti negativno djeluje na tijelo javne vlasti i na sve osoblje da javnost barata s podacima o tome koliko liječnika ima priziv savjesti jer postoji opasnost od baratanja imenima i prezimenima istih te povrede osobnih podataka liječnika, te da je pravo priziva savjesti zajamčeno svim liječnicima Zakonom o liječništvu i da bi se navođenjem broja liječnika koji nemaju priziv savjesti vršio pritisak na one koji ga imaju. U osporenom rješenju zaključuje se da u konkretnom slučaju javni interes ne prevladava u odnosu na štetu koja bi mogla nastati, slikom tijela javne vlasti u javnosti te povredom osobnih podataka djelatnika tijela javne vlasti, a sve na štetu pacijentica koje trebaju usluga prekida trudnoće na zahtjeva.

Nadalje, u drugostupanjskom je postupku uvidom u spis predmeta utvrđeno da je žaliteljica izjavila žalbu Povjereniku za informiranje elektroničkom poštom dana 5. siječnja 2023. godine, a da je tijelo javne vlasti osporeno rješenje dostavilo žaliteljici elektroničkom poštom dana 15. prosinca 2022. godine.

Odredbom članka 85. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09 i 110/21) propisano je da se dostava obavlja osobno naslovljenoj osobi kad od obavljanja dostave počinje teći rok koji se ne može produžiti ili kad je takva dostava

propisana (osobna dostava), prema stavku 2. istoga članka kad se naslovljena osoba ne zatekne na mjestu dostave, dostavljač će u poštanskom sandučiću ili pretincu ili kod osobe zatečene na mjestu dostave ostaviti pisanu obavijest da u određeni dan i sat bude na mjestu dostave radi primanja pismena i gdje do tog dana sama može podići pismeno, te u stavku 3. istog članka propisano je da ako dostavljač u naznačeno vrijeme ne pronađe naslovljenu osobu ili ako ona odbije primiti pismeno, dostavljač će ostaviti pismeno u njezinom poštanskom sandučiću ili pretincu ili ako toga nema, na vratima ili drugom za primatelja vidljivom mjestu. Na dostavnici uz ostavljeno pismeno dostavljač će naznačiti razlog takve dostave, dan i sat kada je ostavio pismeno i potpisati se.

U članku 94. istoga Zakona propisano je da se dostava obavlja elektroničkim putem na zahtjev, uz izričit pristanak stranke ili kad je to propisano zakonom, dok je u stavku 4. istoga članka propisano da kad osobna dostava nije obvezna, dostava elektroničkim putem može se obaviti na adresu elektroničke pošte naznačene u zahtjevu ili s koje je zahtjev poslan, a smatra se obavljenom u trenutku kad je pismeno zabilježeno na poslužitelju za primanje poruka. Stranka elektroničkim putem potvrđuje primitak pismena na zahtjev službene osobe.

Sukladno navedenom, osporeno rješenje je valjalo dostaviti žaliteljici osobnom dostavom na način propisan u članku 85. Zakona o općem upravnom postupku, a s obzirom na to da je osporeno rješenje dostavljeno žaliteljici elektroničkim putem, u drugostupanjskom je postupku utvrđeno da dostava nije bila uredna.

U žalbenom postupku Povjereniku za informiranje dostavljen je spis predmeta na odlučivanje po žalbi žaliteljice zajedno s traženom informacijom.

Člankom 38. stavkom 4. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) jamči se pravo na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne vlasti. Ograničenja prava na pristup informacijama moraju biti razmjerna naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju te nužna u slobodnom i demokratskom društvu, a propisuju se zakonom.

Cilj Zakona o pravu na pristup informacijama je omogućiti i osigurati ostvarivanje Ustavom Republike Hrvatske zajamčenog prava na pristup informacijama, kao i ponovnu uporabu informacija, fizičkim i pravnim osobama putem otvorenosti i javnosti djelovanja tijela javne vlasti.

Člankom 6. Zakona o pravu na pristup informacijama propisano je da su informacije dostupne svakoj domaćoj ili stranoj fizičkoj i pravnoj osobi u skladu s uvjetima i ograničenjima toga Zakona.

U drugostupanjskom je postupku utvrđeno da se tijelo javne vlasti kao razlog za ograničenje pristupa traženoj informaciji pozvalo na članak 15. stavak 2. točku 4. Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 25/13 i 85/15) jer je informacija zaštićena zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka, međutim tijelo javne vlasti nije uzelo u obzir da je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 69/22) stupio na snagu 25. lipnja 2022. godine i da se navedena odredba izmijenila na način da tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji ako je informacija zaštićena propisima kojima se uređuje područje zaštite osobnih podataka.

U drugostupanjskom je postupku utvrđeno kako je tijelo javne vlasti pogrešno utvrdilo činjenično stanje i pogrešno primijenilo materijalno pravo te je Povjerenik za informiranje utvrdio da osporeno rješenje treba poništiti.

Člankom 16. stavkom 1. istog Zakona propisano je da je tijelo javne vlasti nadležno za postupanje po zahtjevu za pristup informaciji iz članka 15. stavka 2. točke 2., 3., 4., 5., 6. i 7. i stavaka 3. i 4. toga Zakona, dužno je prije donošenja odluke, provesti test razmjernosti i javnog interesa. Stavkom 2. istog članka Zakona propisano je da je kod provođenja testa razmjernosti i javnog interesa tijelo javne vlasti dužno utvrditi da li se pristup informaciji može ograničiti radi zaštite nekog od zaštićenih interesa iz članka 15. stavaka 2., 3. i 4. tog Zakona, da li bi omogućavanjem pristupa traženoj informaciji u svakom pojedinom slučaju taj interes bio ozbiljno povrijeđen te da li prevladava potreba zaštite prava na ograničenje ili javni interes. Ako prevladava javni interes u odnosu na štetu po zaštićene interese, informacija će se učiniti dostupnom.

Odredbom članka 15. stavka 2. točke 4. Zakona o pravu na pristup informacijama propisano je da tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji ako je informacija zaštićena propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.

Sukladno članku 99. Uredbe (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. godine o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (dalje u tekstu: Opća uredba o zaštiti podataka), ista je u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama od 25. svibnja 2018. godine.

Prema članku 46. Zakona o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka („Narodne novine“, broj 42/18) stupanjem na snagu navedenog Zakona prestaje vrijediti Zakon o zaštiti osobnih podataka.

Člankom 4. Opće uredbe o zaštiti podataka propisano je da su osobni podaci svi podaci koji se odnose na pojedinca čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi („ispitanik“): pojedinac čiji se identitet može utvrditi jest osoba koja se može identificirati izravno ili neizravno, osobito uz pomoć identifikatora kao što su ime, identifikacijski broj, podaci o lokaciji, mrežni identifikator ili uz pomoć jednog ili više čimbenika svojstvenih za fizički, fiziološki, genetski, mentalni, ekonomski, kulturni ili socijalni identitet tog pojedinca.

Uvodnom odredom broj 4. Opće uredbe o zaštiti podataka propisano je da bi obrada osobnih podataka trebala biti osmišljena tako da bude u službi čovječanstva. Dalje se navodi da pravo na zaštitu osobnih podataka nije apsolutno pravo, te da ga se mora razmatrati u skladu s načelom proporcionalnosti, odnosno da se predmetnom Uredbom poštuju sva temeljna prava i uvažavaju slobode i načela priznata Poveljom koja su sadržana u ugovorima, uključujući slobodu izražavanja i informiranja.

U drugostupanjskom je postupku uvidom u informaciju koja je predmet postupka (koliko je ginekologa koji imaju prizive savjesti po pitanju izvođenja pobačaja i koliko je ginekologa koji izvode pobačaje), utvrđeno da se tablica koja sadrži traženu informaciju sastoji od tri broja (ukupan broj ginekologa tijela javne vlasti, broj ginekologa koji obavljaju prekid trudnoće na zahtjev i broj ginekologa koji su se pozvali na priziv savjesti).

Povjerenik za informiranje je u drugostupanjskom postupku utvrdio da tražena informacija ne predstavlja osobni podatak s obzirom na to da sukladno definiciji osobnog podatka iz članka 4. Opće uredbe o zaštiti podataka tražena informacija osim broja ne sadrži druge identifikatore s kojim bi se mogla identificirati izravno ili neizravno fizička osoba koja se pozvala na priziv savjesti.

U žalbenom je postupku uvidom u informaciju koja je predmet postupka razmotreno postoji li drugo zakonsko ograničenje pristupa informaciji te Povjerenik za informiranje za traženu informaciju nije utvrdio razloge za ograničenje pristupa informacijama iz članka 15. Zakona o

pravu na pristup informacijama. Sukladno navedenom, Povjerenik za informiranje je utvrdio da u pogledu tražene informacije iz točke 2. izreke ovog rješenja postoji javni interes i da žaliteljici treba omogućiti pristup traženoj informaciji.

Vežano za uslugu prekida trudnoće u tijelu javne vlasti, u drugostupanjskom postupku pretraživanjem internetskog sadržaja, pronađeno je više medijskih napisa o navedenoj temi, primjerice: <https://www.vecernji.hr/vijesti/u-kb-sveti-duh-dostupan-pobacaj-na-zahtjev-prvi-put-od-2015-godine-1630600>, <https://www.tportal.hr/vijesti/clanak/simundic-u-kb-sveti-duh-dostupan-pobacaj-na-zahtjev-20221103>, <https://n1info.hr/vijesti/u-kb-sveti-duh-dostupan-pobacaj-svaka-zena-moze-doci-u-nasu-bolnicu/> iz kojih proizlazi da je tijelo javne vlasti izvijestilo javnost o tome da je navedena usluga dostupna u tijelu javne vlasti jer zbog kolektivnog priziva savjesti nije bila dostupna od 2015. godine.

Pravo na priziv savjesti liječnika propisano je u članku 20. stavkom 1. Zakona o liječništvu („Narodne novine“, broj 121/03 i 117/08) u kojem stoji da se liječnik, radi svojih etičkih, vjerskih ili moralnih nadzora, odnosno uvjerenja, ima pravo pozvati na priziv savjesti te odbiti provođenje dijagnostike, liječenja i rehabilitacije pacijenta, ako se to ne kosi s pravilima struke te ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrozi život pacijenta, a o svojoj odluci mora pravodobno izvijestiti pacijenta te ga uputiti drugom liječniku iste struke. Također, Kodeks medicinske etike i deontologije („Narodne novine“, broj 55/08 i 139/15) u članku 2. točki 15., kao jednu od obveza prema pacijentu/bolesniku, propisuje da liječnik ima pravo na priziv savjesti ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrožava život pacijenta, a o svojoj odluci mora pravodobno obavijestiti nadređene i pacijenta te ga uputiti drugom liječniku iste struke.

Nesporno je da je pravo na priziv savjesti zakonom zajamčeno pravo liječnika. U suštini, izjava o prizivu savjesti predstavlja odricanje liječnika od obavljanja određenih zahvata i postupaka u obavljanju liječničke djelatnosti. Neobavljanje određenih zahvata od strane određenih liječnika, može za bolnicu kao javnu ustanovu, prouzročiti i određene troškove zbog organizacije rada, s obzirom da te zahvate tada moraju obavljati drugi liječnici zaposleni u toj bolnici, odnosno ukoliko takvih nema ustanova mora osigurati dolazak liječnika izvan te ustanove ili uputiti pacijenta na obavljanje određenog zahvata u drugu zdravstvenu ustanovu.

Prema članku 17. Zakona o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece („Narodne novine“, broj 18/78 i 88/09) prekid trudnoće se može izvršiti u bolnicama koje imaju organiziranu jedinicu za ginekologiju i porodiljstvo i u drugim zdravstvenim organizacijama udruženog rada koje za to posebno ovlasti republički organ uprave nadležan za poslove zdravstva.

Sukladno svemu navedenom, za traženu informaciju o broju liječnika, ujedno i zaposlenika Kliničke bolnice „Sveti Duh“ koji obavljaju prekid trudnoće na zahtjev, odnosno koji ne obavljaju prekid trudnoće zbog priziva savjesti u toj zdravstvenoj ustanovi koja je sukladno članku 5. točki 2. Zakona o pravu na pristup informacijama tijelo javne vlasti prevladava javni interes.

Iako predmet ovog postupka nisu imena i prezimena liječnika koji su se pozvali na priziv savjesti, napominje se da je stav Povjerenika za informiranje vezano za imena i prezimena liječnika zaposlenih u zdravstvenoj ustanovi vezano za priziv savjesti iskazan u rješenju KLASA: UP/II-008-07/16-01/195, URBROJ: 401-01/11-17-2 od 27. prosinca 2017. godine kojim je djelomično omogućen pristup informaciji preslikama izjava o prizivu savjesti liječnika – ginekologa zaposlenih u Kliničkom bolničkom centru Split, na način da su na istim prekriveni podaci o datumu rođenja, osobnom identifikacijskom broju, odnosno jedinstvenom

matičnom broju građana i omogućen je popis svih liječnika Klinike za ženske bolesti i porode Kliničkog bolničkog centra Split te da je presudom Visokog upravnog suda Poslovni broj: UsII-37/18 od 29. ožujka 2018. godine potvrđeno stajalište Povjerenika za informiranje da određeni podaci o zaposlenima u tijelima javne vlasti, iako predstavljaju osobne podatke pod određenim uvjetima, ne bi trebali biti zaštićeni i predstavljaju podatke koji mogu biti dostupni javnosti i koji bi mogli biti od javnog interesa jer se radi o osobama zaposlenim u tijelu javne vlasti čija se plaća isplaćuje iz javnih sredstava i koji u pravilu odlučuju, odnosno postupaju temeljem javnih ovlasti odnosno obavljaju javnu službu.

U pogledu navoda iz obrazloženja osporenog rješenja da prekid trudnoće na zahtjev obavlja medicinski tim, koji uključuje liječnika, medicinske sestre i po potrebi drugo osoblje, te da je podatak o tome koliko liječnika ima priziv savjesti za pristup usluzi irelevantan, isti je neosnovan s obzirom na to da su predmet zahtjeva za pristup informacijama žaliteljice u ovom slučaju liječnici.

Člankom 25. stavkom 7. Zakona o pravu na pristup informacijama propisano je da kad utvrdi da je žalba osnovana, Povjerenik će rješenjem korisniku omogućiti pristup informaciji.

Slijedom navedenog, valjalo je sukladno članku 117. stavku 1. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09 i 110/21), a u vezi s člankom 25. stavkom 7. Zakona o pravu na pristup informacijama riješiti kao u točkama 1.- 3. izreke rješenja.

Posebno se skreće pozornost da je člankom 25. a Zakona o pravu na pristup informacijama propisana obveznost izvršenja pravomoćnih rješenja Povjerenika za informiranje kojima se omogućava pristup informacijama i mogućnost njegova prisilnog izvršenja izricanjem novčane kazne čelniku tijela. Sukladno Zakonu o općem upravnom postupku, u slučaju nepostupanja tijela javne vlasti, postupak izvršenja po ovom rješenju Povjerenik za informiranje provodi na prijedlog stranke.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od dana dostave rješenja.

POVJERENIK ZA INFORMIRANJE

dr. sc. Zoran Pičuljan

DOSTAVITI:

1. Mihaela Tikvica, novinarka Narod.hr
Vankina ulica 2, 10 000 Zagreb
2. Klinička bolnica „Sveti Duh“
Službenik za informiranje,
Sveti Duh 64, 10 000 Zagreb
3. Pismohrana – ovdje.